

TEKSTI HANNU LAITINEN
KUVAT ILMAILUN ARKISTOT

PUOLI MILJOONAA HYPPYÄ

Viime vuonna täytti suomalaisen laskuvarjourheilu 30 vuotta. Lajin tunnuksena on se, että kalusto, johon kuuluu sekä pää- että varavarjo, on suunniteltu erityisesti harrastehyppäämistä varten. Koulutuksessa huomioidaan riskien minimointi. Merkittävää on myös se, että toiminta, niin harrastaminen kuin kilpailutkin, tapahtuu kerhomuotoisena.

Suomessa nämä tunnusmerkit täytyivät ainakin osittain, kun Suomen Laskuvarjokerho perustettiin toukokuussa 1960. Hyppäämisen perinteet lähtevät liikkeelle kuitenkin huomattavasti kauempaa.

Jo niinkin varhain kuin 17. 6. 1922 luutnantti Eero Erho suoritti ensimmäisenä suomalaisena Suomessa laskuvarjostinhyppyn saksalaisella (Heinecke) laskuvarjostimella Farman-vesilentokoneesta” kuten lehtileike kertoo. Sitä ennen oli ruotsalainen luutnantti Törnblad tehnyt v 1920 ensimmäisen laskuvarjohypyn Suomessa näytöshyppynä.

Sirkka Kopra hyppäsi puolestaan v 1934 ensimmäisenä suomalaisena naisena.

Erhoa, joka suoritti v 1918 tähtistäjutukinnon Saksassa aliupseerina ja ohjaajatutkinnon Suomessa v 1923 luutnanttina, voidaan pitää yhtenä laskuvarjohypyn uranuurtajana. Hän toimi 1920-luvulla myös ulkomailla lentäjänä ja laskuvarjohyppääjänä suorittaen mm 1928 Australiassa Queenslandissa sikäläisen ensimmäisen hypyn. Mainittakoon, että Erho toimi sittemmin Helsingin lentokentän (Malmin) päällikkönä vuosina 1940–1945.

Sotilaallisena siirtymistapana hyppääminen otettiin käyttöön talvisodan päätyttyä. Välirauhan ja jatkosodan aikana annettiin yli sadalle kaukopartio miehelle hyppykoulutus. Hyp-

Ensimmäinen suomalainen laskuvarjolla hypännyt oli luutnantti Eero Erho. Farman-vesilentokoneesta tehty hyppy tapahtui 1922.

pykursseja pidettiin mm Utissa. Varsinaisia taisteluhyppejä tehtiin kuitenkin ainoastaan kaksikymmentä.

Pilvien huimapäät

Suomen Ilmailuliiton toimintaan laskuvarjohyppääminen tuli lentonäytösten ohjelmanumerona 1947 ja sai oman merkittävän osuutensa liiton ilma-sirkuksessa, Pilvien Huimapäissä vuosina 1950–1954.

Sirkuksen myötä haluttiin ilmailu tehdä tunnetuksi jokaisessa Suomen kylässä, ja pidettyjen näytösten määrä nousikin kymmeniin vuotta kohti.

Kaikkien tuntema Seppo Saario toimi Jämällä opettajana ja oli mukana lentosirkuksessa, jossa taitolennon lisäksi hän toimi myös hyppylentäjänä. Saarion mukaan toiminta oli joskus hyvinkin rankkaa, kun yleisölle haluttiin näyttää kaikkea, mitä oli luvattu. Hyppynumero piti yrittää viedä läpi huonossakin säässä, kun se kerran kuului näytökseen.

Eräs sirkuksen alkuvaiheiden hyppääjistä oli Viktor Androsow. Andro teki ensimmäisen kaksoishyppynsä elokuussa 1948 Vaasassa käyttäen kahta päällekkäin puettua laskuvarjoa.

Uloshyppy tapahtui 1200 m:n korkeudessa, varjo avautui ja hyppääjä vajosi maata kohti. Noin 800 m:ssä hän yhtäkkiä irtosi valjaista ja alkoi pudota. Kuuluttaja totesi jotain olevan hullusti ja kehoitti toimitta-

maan ambulanssin paikalle. – Kahdensadan metrin korkeudessa avautuva toinen varjo laukaisi kuitenkin tilanteen ja yleisö puhkesi huumaavaan hälinään. Andron ura päättyi 12. lokakuuta 1950 kohtalokkaaseen lepakkohyppykokeiluun.

Lentosirkuksessa hyppäsi useita esiintyjä kuten Raimo Aulio, Anneli Linna ja eräs parhaista ja kokeneimmista Jukka Rautamäki, joka teki toistasataa onnistunutta näytöshyppeä.

Kansainvälinen alku

1932 Yhdysvaltojen kansallinen ilmailuliitto NAA hyväksyi laskuvarjourheilun viralliseksi kilpailulajiksi ja otti lajin edustajan liiton hallitukseen. Seuraavana vuonna perustettiin Neuvostoliitossa laskuvarjokerhoja kattava laskuvarjoliitto.

Vuonna 1948 FAI hyväksyi laskuvarjourheilun yhdeksi ilmailulajiksi ja perusti kansainvälisen laskuvarjokomission. Ranskassa julkaistiin samana vuonna Leo (Birdman) Valentinin tekemä opas hallitusta vapaasta putoamisesta. Kirjoittaja oli kehittänyt asennon, jossa stabiiliin vapaan putoamisen lisäksi pystyttiin jalkoja ja käsiä hyväksi käyttäen tekemään myös hallittuja liikkeitä.

Ranskassa otettiin laskuvarjourheilu vakavasti yhtenä urheilumuotona. Maasta tuli laskuvarjourheilun Mekka, kun sinne muodostettiin 1949 valtion tuella 10 hyppykeskusta.

Ranska on edelleenkin laskuvarjourheilun vahva maa niin harrastamisen, huippu-urheilun kuin alan tiedottamisen kannalta.

Ensimmäiset epäviralliset MM-kilpailut pidettiin Jugoslaviassa 1951, ja niihin osallistui 5 maata. Ensimmäiset FAI:n viralliset MM-kilpailut olivat Ranskassa 1954, jonka jälkeen MM-kisoja alettiin pitää joka toinen vuosi. Tällä hetkellä pidetään kahdet MM:t vuodessa, mutta samassa lajissa edelleenkin joka toinen vuosi.

Alku Helsingissä

Suomessa laskuvarjourheilun katsotaan nykyisessä muodossaan alkavan 1960. Suomalaisen Laskuvarjourheilun itseorganisointina isänä pidetään Kouvolassa syntynyttä monipuolista ilmailun harrastajaa Kavo Laurilaa. Hän kävi 1943 Jämillä purjelentokurssin, 1944 varusmiehenä sotaohjaajakurssin, toimi purjelennon opettajana ja tutustui myös lennokki-toimintaan.

Kavon uteliaisuus laskuvarjourheiluun heräsi hänen ollessaan joukkueenjohtajana 1956 Ranskassa pidetyissä purjelennon MM-kisoissa. ”Täukonumeroina valui taivaalta useaan otteeseen veijareita, jotka auusti kertoivat onnensa lähteestä. Pyrkivät ympäripuhumaan ja taisivatpa onnistuakin” Kavo kertoi.

Paitsi ilmailija, Kavo oli jo tuolloin taitava ja ahkera kynäilijä ja radiojuttujen tekijä. Hän teki mm. laajan artikkelisarjan Ilmailuun laskuvarjojen käytöstä sodassa ja rauhassa, joista sarjan viimeisimmän otsikko oli ”Laskuvarjohyppy urheiluna”. Artikkelit päättyivät ajatuksen laskuvarjourheilun vetäytyydestä yhtenä ilmailun vaihtoehtona. Tähän artikkeliin tuli Onni Kuusistoilta puheleimitse palaute: ”Meitä olisi täällä muutama, rupeat kai vetäjäksi”.

Suomen laskuvarjokerho perustettiinkin toukokuussa 1960. Lehtileike kertoo, että ”kerhoon on liittynyt 70 jäsentä. Puheenjohtaja on Kavo Laurila, varapuheenjohtaja kapt. Kaj Hagelberg, joka parhailaan vetää maamme ensimmä-

◀ Nykymuotoisen laskuvarjoureilun toi maahamme monipuolinen ilmailumies Kavo Laurila (vas.). 60-luvun alussa otetussa kuvassa seurana Osmo Savolainen (2. vas.), Timo Ahonen ja Ahti Vilkuna.

▲ Suomen Ilmailuliiton lentosirkus Pilvien Huimapäät teki ilmailua ja laskuvarjohyppämistä tunnetuksi maassamme vuosina 1950–1954. Kuvassa traagisesti surmansa saanut Viktor Androsow seurassaan Anneli Linkola.

mäistä laskuvarjojääkärikurssia Utissa ja sihteerinä on Gunnar Stenholm.”

Heti kerhon perustamisen jälkeen Kavo lähti Yhdysvaltoihin opiskelemaan ja suoritti siellä samana vuonna ensimmäiset kolme hyppyään. Kavo palasi Valloista 1961 ja kerhon toiminta pääsi varsinaisesti käynnistymään. Hyppyjä kertyi Kavon tekemänä 5 kpl, kaikki Ranskan Biscaroussessa. Ranskasta hakivat 60-luvulla monet muutkin suomalaiset oppia.

Vuonna 1962 hyppäjien määräksi rekisteröitiin 22, näistä jo vajaa puolet Suomessa. Sen vuoden hypyistä mainittakoon syyskuinen lentonäytösjuhla helsingin uudella lentoasemalla, hyppääjinä Kavo Laurila ja Pentti Mäkelä ja maa-avustajana mm. Antero Takkala. Näytökseen liittyi myös presidentti Urho Kekkosen radiohaastattelu. Hypyn jälkeen otetussa lehtikuvassa esiintyivät UKK, hyppääjät sekä FAI:n nykyinen puheenjohtaja Olavi Rautio.

Läpi koko maan

Suomen Laskuvarjokerhon tarkoituksena ei ollut nimestään huolimatta kattaa koko maata, vaan käynnistää toiminta.

Vuonna 1962 perustettiin Inkeröisten Ilmailukerhoon laskuvarjojaos, jonka toiminta muuttui 1963 perustetuksi utin Laskuvarjokerhoksi, ensimmäisenä puheenjohtajana edellä mainittu Pentti Mäkelä. Utis-

ta muodostuikin toinen vahva hyppykeskus Helsingin rinnalle.

Pentti Mäkelä sai hyppykoulutuksensa Ranskassa, kävi siellä 1962 ja 1963 vuosina kolme kertaa, paikkoina Biscarossa ja Chalon, saavutti hyppykelpuutuksen 1963 ja oli itseohjautettu LuKT:n jäsen 1964.

Eräs seuraavista yhdistyksistä oli 1966 perustettu Kuopion Ilmailuyhdistyksen laskuvarjojaosto, jonka alkuunpanijoina olivat kolme 62 perustetun Laskuvarjojääkärikoulun neljänneltä kurssilta kotiutunutta jääkärinä, Tuomo Toivonen, Reijo Korpinen ja Veikko Tolonen, jotka ilmoittivat haluavansa pitää hyppytaitoaan yllä.

Erityisesti 60- ja 70-luvulla tuettiin uusien kerhojen perustamista yhteisellä työllä. Käytiin hyppykursseilla naapurikerhoissa, hyppymestarit kävivät pudottamassa eri puolella maata, ja Jämijärvellä pidettiin Ilmailuliiton lukuun kolmen viikkoa kestäviä alkeiskursseja kouluttajina mm Pentti Mäkelä, Tuomo Aaltonen, Markku Paakkanen ja tietysti Kavo Laurila. Samoin Kuopion Markku Koivula ja Risto Salonen kävivät pariin otteeseen koneineen ja varjokalusteineen kurssin pidossa Jämällä.

Kerhojen ja laskuvarjojaostojen perustaminen jatkui voimakkaasti niin, että niitä 70-luvulla syntyi lähes parikymmentä. 80-luvulla ei ole perustettu

montaa uutta kerhoa mutta kuin organisaatiotarkistusten myötä. Tällä hetkellä niitä on 22. Harrastajia oli viime vuonna n 1800.

Kerhotoiminnassa täytyy erityisesti muistaa niitä ahkeria miehiä ja naisia, joitten varassa kerhotoiminta ja samalla koko Suomen laskuvarjohyppytoiminta on seissyt ja seisoo. Monesti samat ihmiset kouluttavat, rakentavat, siivoavat, toimivat johtokunnassa, takaavat kerhon lainoja ja siinä ohessa valmistautuvat kilpailuihin ja osallistuvat Liiton toimintoihin.

Eräs konkreettinen toiminnan mitta on hyppäjien lukumäärä.

10.000 hypyn raja ylitettiin v -71. V -77 toiminta lähti selvään nousuun ja viime vuonna hypättiin yli 50.000 hyppyä, niistä Suomen Laskuvarjokerhon osuus oli n. viidennes. Viime vuonna ylittyi myös kunniotettava 500.000 hypyn kokonaisuus.

Kaluston huima kehitys

Varjokaluston osalta nykymuotoisen laskuvarjoureilun eräs tunnusmerkki on se, että ruvettiin käyttämään päävarjoa ja varavarjoa, ja ne olivat hyppytoimintaan suunniteltuja aikaisemman pelastusvarjojen käytön asemasta.

Tosin esim. Kuopion ensimmäiset kolme varjoa olivat Ilmailukerhon pelastusvarjoja, joihin modifioitiin Ilmavoimien

laskuvarjotarkastajan Pehr-Olof Lindelin avustuksella hidastinsukka. Varavarjot lainattiin hyppypäiviksi Helsingistä.

Varjojen kuvat olivat alussa joko umpikupuisia tai ohjausaukoilla varustettuja pallovarjoja. Eräs käännekohta oli v 1964, kun Yhdysvaltalainen Pioneer-Parachute-yhtiö toi markkinoille Paracommander-varjon, johon oli tehty 36 aukkoa antamaan eteenpäin kulkevaa sekä ohjausvoimaa. Keskuspunoksen ja kruunupunosten välityksellä oli kuvun yläosaa vedetty alas ja saatu kuvun etuosan yläpintaan kanto-voimaa. Kuvun ohjausteho 5 m/s antoi tarkkuushyppyille uusia ulottuvuuksia.

70-luvun alussa tulivat ensimmäiset patjat eli liitovarjot ja tekivät läpimurron Suomessa 76–77. Niitten käsikirjat puhuvat varjon lentämisestä. Ne ovatkin siipiä, jotka pakotetaan liukumaan ilman läpi. Siiven muodostavat tunnelit pidetään patopaineella auki.

Aerodynamiikan opettelu ei aina käynnistynyt ilman vahinkoja huolimatta valistustyöstä ja lentokäsikirjojen opiskelusta. Kun Paracommander-tyyppisellä varjoilla tarkkuushyppy tehtiin vielä myötätuuleen maahantuloiskun ollessa joskus tolkkuttoman kova, tullaan liitovarjolla myötätuulisuuden ja perusosan kautta vastatuuleen finaaliin.

Liitovarjon kehitys tuntuu

▲ Ensimmäinen kohtaaminen vapaassa putoamisessa tehtiin Suomessa vuonna 1965. Sen jälkeen kuviohyppääminen on kehittynyt huomattavasti.

◀ Varjot olivat aluksi umpikupuisia ja niiden ohjausominaisuudet olivat lähinnä nimellisiä. Vuonna 1964 esitelty Para-Commander eli PC tarjosi jo huomattavasti enemmän mahdollisuuksia valita laskeutumispaikka.

▶ Siirtyminen pallokuvuista patjavarjoihin alkoi Suomessa 70-luvun alussa. Kuvassa ensimmäistä laatikkovarjoo, Para-Sled.

edelleen jatkuvan. Vuonna 1986 ensimmäiset kerhot ottivat patjat alkeiskoulutusvarjoiksi, ja tänä vuonna viimeinkin kerho luopui pallokuvuista. Parhailaan laskuvarjojen omistajat ovat korvaamassa pallokuvuista varjovarjojaan liitovarjoilla.

Liitovarjojen kupujen mallit vaihtelevat eri tarpeisiin paksusiipisistä, rauhallisesti käyttäytyvistä tarkkuusvarjoista litteisiin, kovaa kulkeviin ja pieneen pakkaukseen mahtuviin malleihin, joitten onnistunut maahan-tulo tyynnellä edellyttää höyhen-tämistä eli yösvettoa juuri ennen maakosketusta.

Parin viime vuoden aikana on meillä lyöneet itsensä läpi Tandem-varjot, joilla koulutuksen saanut hyppymestari voi ottaa oppilaan tai vain parin tunnin koulutuksen saaneen matkustajan kyytiinsä nauttimaan paitsi varjolla lentämisestä, myös vapaasta pudotuksesta, josta hänelle usein annetaan muistoksi kolmannen hyppääjän ottama valokuva.

Uutena askeleena ovat markkinoille tulossa suuret, 4:1 liitosuhteen omaavat seuraavan sukupolven liitovarjo, joitten kehittämisessä on vielä pulmia avautumisen hidastinjärjestelmässä täysivauhtisen vapaan putoamisen jälkeen.

Laskuvarjojen huollossa ja tarkastuksissa on ollut omat vaiheensa alkaen Ilmavoimien varikon korjaamosta ja LJK:n laskuvarjopakkaamosta nykyiseen kalustomestarijärjestelmään ja Laskuvarjohuolto-yritykseen. Suomen varjokanta on osoittautunut liian pieneksi markkinatalousperiaatteella toimivalle huoltojärjestelmälle. Laskuvarjosektori onkin kantanut huolta ja toiminut liikkeelle-panevana voimana myös pelastusvarjojen huollon ja pakkauksen hoitamiseksi.

Lentäjät toiminnan perusta

Eräs kerhojen hyppytoiminnan kynnyskysymys on kerhojen käytössä ollut lentokalusto, mi-

kä on osaltaan vaikuttanut itseenäisten kerhojen perustamiseen. Ilmailuyhdistysten koneet eivät ole venneet sekä hinnoittamiseen että hyppyyttämiseen, ja tämän takia on tarvittu itsenäinen vastuuyksikkö hoitamaan taloutta ja toimintaa.

Hyppykoneina on ollut lukuisia määriä pienkoneita, joista yleisimpiä ovat olleet Cessnat 172, Rocket, 195, 182 ja lisäantivässä määrin 206.

Suomen Laskuvarjokerhon konekalusto on näyttävyydessään oma lukunsa alkaen Ekko 195 Cessnasta, joka lentäjän mukaan oli ”herkkä, mutta taiten käytettynä mainio peli”, jo silloin (60-luvulla) vanhahko, mutta luotettava. Hyppääjälle jäi koneesta muisto, että sillä tehtiin tiukkoja ja tarkkoja, mutta polvilumpioihin käyviä linjalle kääntymisiä. Kerhon kalusto on sen jälkeen suurentunut Porterin kautta nykyiseen Twin Otteriin.

Lentäjällä on ollut ja on oma korvaamaton osuutensa hyppytoiminnassa. Hyppylentäjältä

vaaditaan yletöntä sitkeyttä ja uhrautuvaa ajankäyttöä sekä lukuisia määriä nousuja ja laskuja. Toisaalta, niinkuin kouvola-lainen Ossi Huovinen on asian ilmaissut, hyppylentäminen antaa yksitoikkoisuutensa vastapainoksi tunteen siitä, että on osallistunut yhteiseen ilmailutyöhön. Jokaisessa kerhossa voitaisiinkin lueta useita uskollisia hyppylentäjiä; esimerkiksi voitaisiin nimetä Helsingin Seppo Laitakari, joka on pudottanut useita hyppääjäpolvia. Lentäminen on tullut myös joidenkin hyppääjien toiseksi harrastukseksi. Samoin moni lentäjä on käynyt hyppykurssin.

Kilpailut lajin suola

Ensimmäisenä hyppylentäjinä oli tarkkuushyppy, jossa lajissa ensimmäiset viralliset SM-kilpailut pidettiin Malmilla -65. 1966 osallistuttiin jo MM-kilpailuihin Leipzigissä. Ensimmäiset SM-kilpailut voitti Antero Takkala tuloksella 1 m 67 cm, mikä saatiin laske-malla kolmen hypyn kahdesta parhaasta keskiarvo. Tulos oli hyvä; pisin mitattu hyppy näissä kilpailuissa oli 320 m 97 cm. Lajin kehittymisestä kertonee Olavi Kilpisen tulos viime syksyn MM-kilpailuissa Jugoslaviassa – kymmenen hypyn yhteen laskettu mitta oli 3 cm.

Maalipistettä on jouduttu vastaavasti samaan aikaan pienentämään erojen saamiseksi. Vuonna -68 maalipisteen halkaisija oli 15 cm, v. -69 siitä tuli 10 senttinen ja v. -82 viisi senttiä, jollainen se on tälläkin hetkellä; tosin henkilökohtaisen tarkkuuden mitalisijojen uloslyöntihypyt tehdään 3 cm:n maaliin. Maalin pieneminen on pakottanut harjoittelemaan erikseen myös pelkkää polkemista, samoin viimeisen metrin lähestyminen täytyy tuoda suoraan ylhäältä, koska maalilevyn hyppääjää kohtaava pinta-ala jäisi pienemmällä kulmalla häviävän pieneksi. Mittalaitteet jouduttiin muuttamaan elektronisiksi jo 70-luvun lopulla.

Vuonna 1967 tarkkuuden rinnalle uutena ja ensimmäisenä vapaan putoamisen lajina tuli taitohyppy, jossa hyppääjä tekee ilmanvastusta hyväksi käyttäen vapaan putoamisen aikana vaakakäänöksistä ja takavolteista muodostuvan liikesarjan, jonka nopeus ja puhtaas arvostellaan.

Relatiivi eli joukkueen kuviohyppy tulivat kilpailumuodoksi 1974. Siinä tällä hetkellä kahdeksan- tai nelihenkiiset joukkueet tekevät ennalta arvottuja kuvioita, jotka muodos-

tetaan joko hajoittamalla koko kuvio uuden kuvan tekemistä varten tai lentämällä lautoina uuteen muotoon.

Ensimmäinen kohtaamisen vapaassa putoamisessa suorittivat Onni Kuusisto ja Risto Valta 1965. Toissa vuonna tehtiin Malmilla Suomen ja pohjoismaiden ennätys, 50 hyppääjän kuvio, joka pidettiin koossa 6,9 sek. Viime vuoden heinäkuussa Liisa Mattila ja Laura Venäläinen osallistuvat Ranskassa 80 naisen vapaan putoamisen maailmanennätyskuvioon, joka oli 14,5 sek koossa.

1970-luvun alussa tuli maailmalta lajiksi outo lintu, mutta jäädäkseen - Para-Ski, joka on suurpujottelun ja rinnetarkkuushypyn yhdistetty kilpailu, nordic muodossa hiihdetään vapaalla tyylillä. Viimeisin laji on kupurelatiivihyppy, jossa hyppääjät tekevät muodostelmia kupujen varassa. Tämä laji on meillä kokeiluja lukuunottamatta pysynyt enemmänkin näytöshyppynumerona.

Varsinaista läpimurtoa ei kansainvälisessä menestymisessä ole vielä saavutettu, mutta silti Suomi on pohjoismaista vahvin maa ja kuuluu taito- ja tarkkuushypyssä "varmojen" maiden joukkoon, ts sijoittuu maitten välisessä kokonaiskilpailussa kymmenen alapuolelle n 30 maan joukossa. Muista tuloksista voitaisiin mainita v -68 Jorma Malin MM-kilpailujen kuudes sija tarkkuudessa, kisoissa päästiin samalle sijalle myös joukkuetarkkuudessa.

Toissa talvena Jukka Autti otti kolmannen sijan Para-Skin maailmancupissa Kanadassa ja voitti kilpailun tarkkuushyppyosuuden. Viime vuonna Olavi Kilpinen oli taito- ja tarkkuushypyn MM:ssä 29 maan 142 mieshyppääjän joukossa tarkkuudessa seitsemäs kymmenen hypyn kolmen sentin yhteistuloksellaan. Kilpisellä on myös eniten hyppyjä Suomessa, tällä hetkellä n 4800.

Kilpailuhypäämisessä kuten koko hyppytoiminnassa on ollut mukana useita hyviä naishyppääjiä. Mainittakoon näistä 70-luvulta Anja Rasi ja viime vuosilta Sinikka Nieminen, joka oli Soulin maailmancupin kolmonen olympiastadionilla käydyssä tarkkuuskisassa v. -77.

MM-mitalisijat meiltä vielä puuttuvat, mutta menestys on silti ollut hyvä aina harjoitusmahdollisuuksiin; ts. kauden pituuteen ja resursseihin nähden. Tästä voitaneen kiittää hyppääjien vakavaa suhtautu-

Laskuvarjokerhojen toiminta Suomessa 1990

Kerho	Henk	Clk	HM	Akurs	Aopp	Mkurs	Mopp	Ohypp	Tand	PI	II	PI+II
Alavuden IK	90	20	7	4	58			350		380	1370	1750
Hangon LvK	188	37	8	21	155			47		543	84	627
Imatran IK	52	18	7	4	32			128	25	108	2513	2621
Jyväskylän LvK	160	45	10	9	99			400	20	400	3569	3969
Kainuun LvK	27	8	2	2	13			80		48	147	195
Kanta-Hämeen LvU	119	25	6	5	81			247		253	1784	2037
Kemin LvK	60	16	4	6	31			761		222	2567	2789
Kuopion LvU	65	17	8	5	54			230		234	1147	1381
Napapiirin LvU	58	10	6	6	32			193		110	402	512
Oulun LvK	138	45	15	8	47			874	26	447	6454	6901
Pohjois-Karjalan LvU	31	8	3	3	20			99		122	352	474
Satakunnan LvU	55	25	5	4	16			331	2	131	1603	1734
Suomen Ilmailuliitto						16	194			75	73	148
Suomen LvK	560	200	17	8	175			1647		1322	13000	14322
Suomen Urheiluliitto				1	8					12	8	20
Tampereen LvK	114	35	8	5	57			661	30	379	3438	3817
Turun LvU	104	14	10	7	74			355		342	2460	2802
Utin LvK	250	60	10	13	182			2000	36	400	5485	5885
Vaasan LvK	47	10	3	3	36			140		87	515	602
Yhteensä	2118	562	108	114	1160	16	194	8543	139	5615	46971	52586
	(1784)	(478)	(113)	(76)	(803)	(15)	(158)	(10103)	(140)	(5183)	(43888)	(49071)

Selitte: henk = aktiivisia hyppääjiä; clk = C-luokan hyppääjiä; hm = hyppymestareita; Akurs = alkeiskursseja; Aopp = alkeiskursseilla oppilaita; Mkurs = muut kurssit; Mopp = muilla kursseilla osanottajia; Ohypp = oppilashyppyjä (sis. muihin ryhmiin); tand = tandem-hyppyjä; pi = pakkolaukaisuhyppyjä; il = itselaukaisuhyppyjä; il + pi = laskuvarjohypyt yhteensä. Suluissa vuoden -89 tiedot.

mista systemaattiseen valmennukseen ja siihen liittyen erityisesti lajitekniikkaan paneutumista mm. ulkolaisen valmennustietouden kautta.

LJK vahvasti mukana

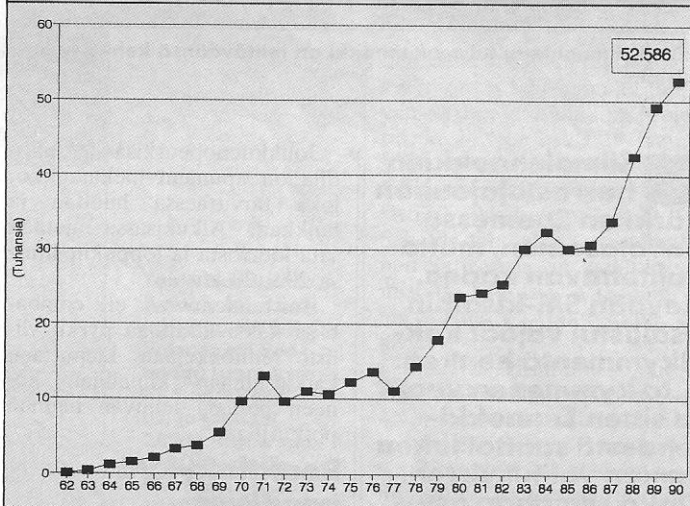
Mikä on Laskuvarjojääkärikoulun osuus laskuvarjourheilussa? - Monet hyvät hyppääjät ovat joko reservin tai palveluksessa olevia laskuvarjojääkäreitä, mutta huomattavasti useammat eivät ole koulua käyneet puhumattakaan lukuisasta määrästä erinomaisia naishyppääjiä. Koulu on kuitenkin ollut eri tavoilla mukana ja kiinteässä yhteistyössä liiton laskuvarjosektorin kanssa perustamisestaan, vuodesta -62 lähtien. Samoin monet koulun käyneet ovat olleet mukana sekä kerhoja perustamassa että niiden puuhamiehinä.

Erikseen on syytä mainita, että hypääminen on myös sotilasurheilulaji, jossa puolustusvoimilla on oma valmennus- ja edustusryhmänsä, johon viime vuonna kuului neljä Laskuvarjojääkärikoulussa ja kaksi koulun ulkopuolella palvelevaa sotilasta. Ryhmän harjoittelumahdollisuudet ovat rajalliset, mutta siinä viedään kuitenkin läpi johdettua, systemaattista valmennusta.

Ilmailuliiton panos vauhditti

Laskuvarjourheilun keskustoimikunta eli LuKT aloitti toimintansa 1964. Liiton hallintoon liittyminen tapahtui kitkattomasti, mistä osaltaan voidaan kiittää Kavon Laurilan il-

Laskuvarjohyppy Suomessa 1962-1990

mailutaustaa ja hienoa persoona.

SIL:n hallitus otti tulokkaan hyvin vastaan. Erikseen Kavon muistaa vuorineuvos Uolevi Raaden, samoin pääjohtaja K J Temmeksen asiallisen suhtautumisen kuten myös Jaakko Kaskian, joka alussa oman tehtävänsä ohella toimi LuKT:n sihteerinä. Vuonna -75 saatiin vihdoin oma toiminnanohjaaja, Eero Kausalainen, mikä oli eräs toiminnalle uutta vauhtia antava merkkipäälly.

LuKT käsittelee alussa kaikki asiat samassa kokouksessa, mikä aiheutti pitkiä istuntoja, kun samaan aikaan kehitettiin ja järjestettiin kilpailutoimintaa, koulutusta, kalustoa ja tehtiin määräysluonnoksia Ilmailuhallitukselle.

Toimintamalli muutettiin 1984 niin, että työskentely ja-

kautui alakomiteoihin, joille on delegoitu päätösvaltaa oman alansa asioissa.

Viime vuosina on laskuvarjourheilun ja erityisesti LuKT:n piirissä haluttu kehittää myös SIL:n hallintoa suuntaan, jossa vastualueen rajat ja tehtäväkentät näkyisivät riittävän selkeästi, ja jossa eri harrastelajit sekä hoitaisivat omat asiansa että myös vastaisivat niistä. - SIL:n hallitus keskittyisi moninisiin yhteisiin asioihin sekä toiminnan raamitukseen. Nykyinen epäselvä hallinto perustunee sekä kansalaisella että kansainvälisellä tasolla siihen, että ilmailu on kasvanut laji kerrallaan, mutta organisaatio ei ole kehittynyt mukana.

Edellä mainittu kehitys on johtanut monissa maissa, mm.

kaikissa pohjoismaissa siihen, että on muodostetu itsenäisiä lajiliittoja. LuKT:issa katsotaan kuitenkin, että Suomen kokouksessa maassa ei resursseja kannata hajoittaa, vaan tarvitsemme yhteistä Ilmailuliittoa parhaiten mahdollisten toimintadellytysten saavuttamiseksi.

On harmi, että asioita ei ole osattu aina ajaa Kavo Laurilan tyylikkyydellä, vaan on turhanpäiten otettu nuoren vihaisen miehen maine. Toisaalta mallina on ehkä ollut myös toisenlaisia perinteistä; Viktor Andro halusi häikäpäisesti varoitte luista huolimatta suorittaa kohdalokkaan lepakkohyppynsä, ja Erhon kerrotaan vanhoilla päivillään suivaantuneen noottikriisiin niin, että hän muutti loppuikänsä Australiaan asumaan. – Toisaalta voidaan myöskin väittää, että kun puhutaan jäsenien samaistumisesta keskusliittoon, olisi toimiva organisaatio eräs tärkeä Ilmailuliiton uskottavuuden mitta.

Organisation tarkistus saattaa olla kipeä suorittaa, mutta toisaalta paikallaan seisominen tekee aikaa myöten vielä kipeämpää. Kuitenkin nykyiselläkin organisaatorakenteella lie-nee mahdollista selkeyttää liiton hallintoa.

Turvallisuus ja tulevaisuus

Hyppyturvallisuuden osalta olemme kansainvälisissä tilastoissa huippumaita. Hyppysektorilla inhimilliset tekijät ovat olleet suurin onnettomuuksien syy; joihin on usein liittynyt pelkästään terveen talonpoikaisjärjen käyttö, vaikka saatavilla olisi ollut sekä valmista tietoutta että ennakkotapauksia. Eräs käännekohta oikeaan suuntaan tapahtui aikanaan 80-luvun alkupuolella, kun opittiin lisäämään toteamukseen hypäämisen turvallisuudesta edellytys, että se on turvallista, mikäli huomioi siihen liittyvät riskit.

Entä tulevaisuus? – Kaikki toimintaluvut ovat nousseet vuosittain 8–15 %. Toimintamuotojen ja kaluston kehittyminen näyttävät lupaavilta sektorin kehittymiselle. Suurin haaste on ehkä se, että organisaatio erityisesti kerhoissa pysyy toimivana, ja pystyy hallitusti viemään läpi lisääntyneen toiminnan. □

Hannu Laitisen esitelmä las-kuvarjourheilun vuosikymmenistä piti alunperin kuulla SIL:n syyskokouksessa viime vuonna. Kokouksen aikatauluongelmien vuoksi se kuitenkin siirtyi kevätkokoukseen. ILMAILU julkaisee tässä esityksen pääpiirteissään.

Pohjois-Suomen ilmailupäivät herätettiin henkiin

SUUNTANA RAUTAVAARA

Rautavaaran lentopaikka on vanha tuttu monille aktiivi-ilmailijoille ympäri Suomen. Kentällä on suoritettu viime vuosien aikana merkittäviä kohotusleikkauksia, jotka tekevät toiminnan entistäkin miellyttävämmäksi.

Rautavaaran lentokeskukseen lentäen saavuttaessaan laskun voi tehdä 23 metriä leveälle kestopäällysteelle, jolla on pituutta kohtuulliset 1240 metriä. Päällysteen molemmille puolille on tasattu lisäksi 75 metrin suoja-alue, joka on tarkoitettu kevään 1991 aikana vielä nurmettaa. Mikäli kyseinen kiitotie 18/36 on vaikkapa tuulen vuoksi sopimaton, on käytettävissä päällystämätön 05/23 kiitotie, jonka käyttökelpoinen pituus on noin 500 metriä.

Kuluneen talvenkin aikana on kenttä ollut aktiivinen. Rautavaaran kunta on aurannut pääkiitotien ja kentällä on koulutettu nietosten keskellä joukko uusia A2-pilotteja. Varsinaisesti lentokeskus kuitenkin virkkoa elämään, kun Kuopion seudun purjelentäjät touko-kesäkuun vaihteessa siirtävät kalustonsa Rissalasta Rautavaaralle. Samoin käynnistyy lento-

Rautavaaran lentokeskukseen suuntaavat voivat majoittua rakennukseen, jossa on 11 kahden hengen ja 1 neljän hengen huonetta. Myös rantasauna odottaa kentän kupeessa.

keskuksessa ruokala/kahviotointa, mikä jatkuu päivittäisenä aina elokuun alkupuolelle saakka. Samalla alkaa jatkuva hinaajapäivystys. Loppukesästä on ruokala- ja hinauspalveluja saatavana viikonloppuisin sekä viikolla tilauksesta.

Vaikka EFRAAn matkaksi lentoteitse pelkkä hammasharja matkatavarana, ei majoittuminen tuota ongelmaa. Käytävissä on 11 kahden hengen ja yksi neljän hengen majoitus-huone sekä hyvälyylinen rantasauna kentän kupeessa. Huoneet eivät toki ole viiden tähden luokkaa, mutta makoiapiat kuuluvat unet kerroshetkeissä olleen. Vaihtoehtona on myös sähköpaikkoja asuntovaunuväelle.

Kisaton kesä

Tulevana kesänä ei Rautavaaralla leivota uusia Suomen mestareita kilpailujen merkeissä. Kilpailujen sijaan on heinäkuun viimeiselle täydelle viikolle (20. 7.–28. 7.) järjestetty Pohjois-Suomen ilmailupäivät. Kyseessä on itse asiassa perinteinen, välillä jo unohtunut ja viime vuonna jälleen henkiin herätelty tapahtuma. Poiketen

aikaisemmista, on Rautavaaran tämänvuotiseen tapahtumaan mahduttettu toimintaa purjelentäjien lisäksi myös moottori- ja mopulentäjille.

Kesäpäivien tarkkaa ohjelmaa ei ole lyöty viimeistä piirtoa myöten lukkoon, mutta alku tulee olemaan moottorilentopainotteinen ja loppuviikko purjelentotoimintaa. Purjelentäjille tarjoutuu mahdollisuus leikkimielisen kilpailutoiminnan ohella jatkokoulutukseen pilvi- ja MOPU-kurssien muodossa. Tarkempi ohjelma toimitetaan kerhoille kevään aikana, mutta jo tämän jutun perusteella voivat kaikki Hangon pohjoispuolisen Suomen Ilmailijat merkitä viikon kalenteriinsa EFRAssa vietettäväksi.

Kuluva vuosi on Rautavaaran lentokeskusta ylläpitävän Rautavaara-Säätiön juhlavuosi. Säätiön perustamisesta tulee kuluneeksi kunnioitettavat 25 vuotta. Vaikka varsinaiset juhallisuudet syntärikakkuineen ovatkin vielä edessäpäin, lämmin kiitos kaikille Rautavaara-Säätiössä toimineille ja harrasteilmailun olosuhteita Rautavaaralla kehittäneille henkilöille ja yhteisöille.

Kesäpäivien yhteystiedot löytyvät tapahtumakalenterista. Majoituspaikoista sekä toiminnasta voi tiedustella kesäaikaa myös lentokeskuksen numerosta 971-784 060 (huom. Kuopion suunta). □